

Örnek, Sedat Veyis 1956 “Yelpaze”, *Varlık Dergisi*, 15 Ekim, Sayı 440, 16-17.

Küçük Hikâye

YELPAZE

SEDAT VEYİS
ÖRNEK

Gecenin içinde yapışkan, pis, kasıklarında "üretir" mikrobu taşıyan aç kadınlar vardı. Kadın, akşamla birlikte gelen bir büyük yalnızlığın, bir baş değişiyor cansızlığının tek kurtuluşu, tek çaresiydi. Oyun bildiğimiz, hatı ezberlediğimiz bir oyundu. Dolar veriliyor, karşılık olarak İngilizce kurması bir-iki muhabbet lâkarcısı, kokulu bir ağzı, kırıl bir deri, yorgunluk ve hastalık almıyordu. Her defasında parıma oluyordu, tiksiniyor, tekrar emmek kaşlarıyla, yataklarımıza dönüyorduk. Fakat akşam olup ta, dağlardan bütün kuvvetiyle gece gelip üzerimize çullandı mı, birden değişiyor, delleri, kanlıkların içine, "Arırang" şarkısına, piriñ rakısına koşuyorduk. Onlarsa, gündüzleri pek gözüküyor, odalarını uyuyor, gece olunca birdenbire etrafı dolduruyor; tel örgülerin kenarına kadar sokuluyor; tel örgülerin süngülenmeyi, hattâ bir nöbetçi kursunuyula vurulmayı göze almıyorlardı. Ölümler, ocağın daha korkunç değildi, ve bu, boş mîğdemden bütün yasakları yenip, bütün çiplaklığıyla takdim ettiği en son oyundu. Şimdilik 38 in altında oynanıyordu.

Kırıl yorganlar altında ellerimiz, ayaklarımız bir, aklımız ayrı dünyalarda idi. O, belki Çuvonda vurulan kocasını, belki ilk orospuluğunu düşünüyordu.

Bu nasil bir hikâyeydi, bilmiyorum. Bir "atıl" emriyle, ileriye fırlarken, bir kurşun en güzel yerini, alnını mı delmişti? Gövdesini bir makinalı tüfek ikide mi biçmişti? Yanlarına düşen bir havan mermisinin gürtülü-sü ve deşeti uzaklaştıktan sonra, elini omuzuna götürmüştü, "Galiba vuruldum" mu demmişti? Sıcak ve taze bir kan parmaklarının arasına dolmuş, beş parmağın beş karnızı gelincek mi yapmıştı? Kadın da bilmiyordu. Yalnız pırl pırl bir sabah hatırlıyordu. Bir sabah kapısı açılmış, içeriye sabahla birlikte kocası girmişti. Sıcak su, piriñ, içki hazırlamıştı. Her gözlerinin içine bakmış, mesut etmişti. Üç gün nefes nefese yaşamışlar, üçüncü günün sabahı erkek silâhını tekrar almış, bir cemseye atlayıp, geldiği yere, ateşe ve ölüme gitmişti. Ağzında karışın uysal sıcaklığı vardı. Kadın yolun dönenecine kadar arkasından koşmuş, "Çun-İli..." diye bağırmıştı. Karşı dağlar "Çun-İli..." diye cevap vermişlerdi. Hangi akşam ölüm haberi gelmişti, bunu da bilmiyordu. Üç gün ağzına bir piriñ tanesi bile koymamış, yememiş, içmemiş, sessiz ağlamıştı.

Çaresizliğinin, yalnızlığının, açlığının iyice irileştiği, arttığı bir akşam, bir zenci saz çalmasını omuzlamış, içeriye girmişti. Korkunması, bağırması. Zenci nefes, tam ortasına bir kınin sarılığın oturan kara gözlerini devire devire, şehvetten yarı sarhoş, yarı deli üzerine çullanmış, iki ayrı ırkın korkunç uyumazlığıyla ışını bitirip, eline birkaç dolar tutuşturup, çekip gitmişti.

Elinde birkaç dolar, odada zencinin ağzından yayılan ekşi bir bira kokusu, kasıklarında dâğ öldürücü bir aci.

Başlangıç böyleydi. Sonra bir başkası, bir Türkü, bir Fransız, bir İngiliz, bir Yunani, bir bilmem kim, Consisten Mehmetine kadar hepsi, yol çigneri gibi çignemmiş geçmişlerdi.

Yüzüne bakıyorum, şişkin göz kapakları var. Korkak, kahverengi göz bebekleri iyice küçülmüş. Çocuksu burnu, balık ağzı, kırıl saçları, kafası, kafasında Allahı. Allahın in-

sanları olarak koyun koyuna yatıyor, çiftleşiyoruz. Dışarda Mamasın ses. Suratı asılıyor, külotunu bacağına geçiriyor.

"— Ayemseri. Moskofı kambek."

"— Kre!"

Boşluğuna hissetmiyorum bile. Hattâ rahathıyor, seviyorum. Tekrar geliş, biraz sonra kapıdan gireceği ümidi, yanmda otuşundan da güzel. Vücudum istekle ürperiyor. Oyuna yeniden başlamak için kendimi kuvvetli buluyorum. Biraz sonra, sanki bir başkasıymiş gibi yanına geleceğini düşünüyorum. Biçimli, kalın bir sigara yakıyorum.

Yarılanmış mұndan dökülen ışık, dağınık odada titrek bir eşya oyunu yaratıyor. Filceketim sırtımdan kabarmış, ürkek, çivide asılı. Gelişi güzel atılmış tüyü şapka, kaykık, köşede. Botların çamuru, üstüste. Yanbaşında bir cephaneye sandığından yapılmış tu-

YIRMİNCİ YÜZYİL

Bir şiir yazmak istiyorum aşk üstüne
İçinde keder olsun kan olsun
Aşk yerine para istiyor insanların bendin
Vazgeçiyorum

Muazzez MENEMENÇİOĞLU

valet masası. Üzerinde "ju-ji" kremleri, saç tokaları, briyantın şişeleri, küçük bir losyon, daha açılmamış bir top tuvalet kağıdı, üzerine jilet yapıştırmış bir prezervatif kutusu, diğ fırçası, macunu, bir gramofon plâğı... Duvarlarda renkli Amerikan memuarlarından makaslanmış resimler. Köşede küçük, beyaz bir kayık resmi gibi biçimli, bir çift Kore papucu. Yanında bir leğen, birkaç kapkacak. İçeriye giriş, çıkışı gibi. Suratı daha da asık. Yatağın kenarına oturuyor. Satasıyor. Taş! Zurvalıyorum:

"— Vaytu no spik?"

Kırın cevap veriyor:

"— Bebsan taksan ida."

"— Yok yahu?"

"— Meybi tumora sayanara!"

Kızı, 6 aylık kıızı çok hastaymış. Belki yarın ölüyor. Yüzüne bakıyorum, üzgün mü, değil mi, bilemiyorum. İsrarla duvara bakıyor. Sigara uzatıyorum, almıyor. Bir beş dakika o susuyor, ben susuyorum. Birden dönüyor, ricazsız, minnetsiz:

"— Hey Lutena! Doktor keçi-keçi! Bebsan miru-miru!" diyor. Saatına bakıyorum. Onbiri geçiyor. Doktor kimbilir nerede? Hem gelir mi, o da belli değil. En iyisi oyalamak, atlatmak. Yanagım okuyorum:

"— Tumoro doktor keçi, hokey?"

Sesi birden dikleşiyor, aralıyor.

"— No, şimdi!"

Üzerime eğiliyor, beni kaldırmak için omuzlarımdan yakalıyor. Tekrar daha kuvvetli, "Şimdi" diyor.

"— Olmaz" diyorum, "doktor gelmez şimdi. Yarn."

Yatağa çekmek istiyorum, direniyor. Küstâh, gülerken soruyorum:

"— Çocuk kimden?"

Sert, kızgın bakıyor.

"— Söylesene kimden?"

Tepiniyor:

"— Bilmiyorum" diyor.

İyice arızlaşıyor.

"— Babasını bul, o getirsin doktoru." Tükürür gibi:

"— Nambırten Lutena!" diyor. Kan tepeme çıkıyor, ağzına vurmak için sağ elimi kaldırıyorum. Tam bu sırada yoldan geçen bir "M. P." cipinin farları önce odayı, sonra havadaki elimi, sonra da onun yüzünü aydınlatıyor. Ürkek bana dönüyor. O, kırıl sarı surat, o herşeyi saklayan, o balmumu ezmesi sarı surat, dışına en ufak bir ip ucu vermemeye maske surat bir yerinden yumruk yemiş gibi darma dağınık. Anlıyorum ki şu an mağlûp ve çaresiz. Bütün antibiyotiklere, haplara, ünlü profesörlere tıp kongrelerine, yardım fonlarına, birleşen milletlere, "Unesco" lara, ilaç fabrikalarına rağmen mağlûp, çaresiz, kopuk.

İşin tadı kaçıyor. Gerilen niyetlerim gevşiyor. İki doları masasının üzerine fırlatıp, botlarımı uzatıyorum. Bakmıyor bile.

Obür odadan Mustafayı alıyorum. O da gıcıkta. Kız, koyun gibi uyuyormuş, Seul'den yeni gelmiş, yorgunmuş.

"— Haydi gide'im" diyorum, "vakit geçti."

Bizimki arkamda peydahlaniyor, asılıyor:

"— Bebsan miru-miru!"

"— Eeee... uzun ettin artık be! Bebsanına da, sana da..." Mustafa soruyor:

"— Ne bebsanı yahu?"

"— Kızı hastaymış. İle doktoru getir di-

yor."

Mustafa dudakgım büküyor:

"— Bu vakit doktor mu gelir."

"— Söyledik ama, anlatamadık ki."

Kapıya doğru bir adım atmaya kalmadı, tekrar yakaladı.

"— Lutena! Bebsan..."

"— Bir görelim mi?" dedim, Mustafaya.

"— Görelim." dedi.

Yirmi metre kadar ötede, bir başka evin, bir başka odasına giriyorum. Bir papasan, bir-iki lîğfal edilmemiş kız, dürlülmüş bir yatak, duvarlarda kırıl, yırtık Çinisi-Japonisi kağıtlar, yerde delik delik eski bir hasır, daha kapıda karşılayan, insanın burnunu kıran dayanılmaz bir koku.

Papasan çocuğun üzerine eğilmiş bir seyler yapıyordu. Kapıda biz görünce korktu, doğruldu, köşesine çekildi, o berbat tiftinyle çubugunu doldurdu. Kızlar bir köşeye çekildi, ürkek birbirlerine sokuldular. Çocuk bir pıncavranın üzerine yarı çıplak atılmıştı. Gözleri soča kaymış, yumuksu. Güç, pek güç nefes alıyor, "Hihhhhh..." diyor, hemen çenesinin altında bir yer şişiyor, adeta ularıyor, nefes orada toplanıyor, sonra tekrar bir "Hihhh..." la boşalıyor. Bir müddet çocuğun nefes alıp nefes verişini seyrettik. Sonra eğildim, anlarımışım gibi, elini tuttum, bileğimde bir kılçık, bir karnaca, bir noktacak olan nabzını aradım. Gözünde fener siktim, en ufak bir refleks göstermedi. Öleceği benziyor. Mustafayla göz göze geldik. Daha çok o acıdı.

"— Doktoru getirebilir miyiz?" dedi.

"— Bilmem." dedim.

"— Bir deneyelim." dedi.

Doktor Seul izinindeymiş, daha dönmemiş. Nöbetçi astubaya durumu anlattık. Meğer o, çocuğu gündüz görmüş, hastalığı biliyormuş. Alalecele bir serom bulduk, bir tüp penisilin aldık, geldik kadının, kızların, papasanın meraklı bakışları altında, çocuğun, kağıt gibi derisini boyu kadar bir ıgneyle delip, karnına verdik tuzu suyu! Karnın bağladı sısmeye. Çocuk ne ağladı, ne de "İh!" dedi. Sadece alında bir lîk kırışık belirdi, o kadar. Bir yarım saat tek kelime konuşmadan bekledik. Bir yarım saat tüpten düşen damlalara

GERÇEK VE SAMİMİLİK

Raymond LAS VERNAS

başlık, sigara içtik, süsük. Şeng kızlar mes-since kapıyı açıp, kayboldular. Papasan biz görmekten bir işaret çıkmış olmalıydı. Aklına herhalde kötü şeyler gelmişti.

Çocuğun derisi iyice gelmiş, incelmış, kay-ganlaşmıştı. Parmağının dokunsa, bir balon gibi "pattı!" diye patlayacaktı. Endişelen-dim, astsubaya:

"— Yetmez mi?" dedim,

"— Yok." dedi.

Papasan çubuğunu tekrar doldurdu. Ayak-larını toplayıp, bağdaşını daha kip yaptı. Son-ra bana bakıp, pis, sevimsiz sırıtı. Mustafa ağzındaki jüketi tükürdü. Kadın tünediği yer-de rahatsız, kıpırdadı. Astsubay tüpün la-stiğini düzeltti, iğnenin yerini eliyle yoldadı, santimetre çizgisine göz attı, sanki tekrar sormuştu gibi, bana döndü:

"— Biraz daha teğmenim." dedi.

Odanın içi üstüste içtiğimiz sigara duman-larıyla iyice ağırlaşmış, dayanılmaz bir hal almıştı. Başına inceden bir ağrı yapmış, uy-ku göz kapaklarına iyice çökmüştü. Bir üç yüz metre yürüsem, çadırına varır, uyku tu-lumumuna içine bürülür, uyurdum. Fakat yor-gunluk, koku, biraz da çocuğun durumu, ben-de, birdenbire yerimden fırlayıp, yatağıma yürüyecek kuvveti yumuşatmıştı. Mustafaya baktım, pek yorgun gözüküyordu. Oturdu-ğum yerde iyice kaykıldım, duvara yaslan-dım, ayaklarımı uzattım. Gözümün önünden kahverengi bir uyku başlangıcı geçti. Uyku ile uyanklık arasında evimi, vatanımı düşün-düm: Çeşmenin suyu sırdıyordu. Yatağım kabark, serindi. Nihatın dükkânıydım. Gazeteler yeni gelmişti. Nihat kahve ismarla-mış, elgare vermişti. Cömert çocuktu. So-kaklarda bir pastirmalı ekmeğin kokusu, bir taze çay demli raylaşa, bir yumuşak yaz ay-dınığı vardı. Faytoncular, faytonlarını göl-geye çekmiş, ırk kıyımı Malatya tütününden sigara sarıyor, sakalasıyorlardı...

Mustafa dürtükledi:

"— Ne o, daldın galiba?" dedi. Gözlerimi açtım, bir sigara yaktım. Deminden beri de-falarca baktığım eşyaya tekrar göz attım. Birden köşede, yatakların üzerinde gözleme bir yelpaze listi. Gittim, aldım. Bu adı ka-ğıttan yapılmış, o zamana kadar çok güzel çeşitlerini gördüğümüz ye'pazelerin en kıy-metlilerinden idi. Gelişi güzel, hattâ hoyratça yontulmuş ince kamaşlara yapılmış, eğri-büğürlü çingeli bir kağıttan ibaretti. Ne değerleri gibi kokusu, ne tath renkleri, ne de açıldığında bir tavus kuşu kuyruğu gibi yumuşak sesi vardı. Açtım, yelpazelendim. Yüzümde, küçük bir rüzgâr peydahlıyordu, serin bir dil yüzümü yalıyordu. Ben kendi hesabıma eğlenceyi bulmuşum. Hem serin-liyor, hem de oyalanıyordum. Uyukum biraz dağılmıştı. Astsubay bir hafta evvelki ceme-kazamı anlatıyordu. Şoförün yanında otu-ruyormuş. Viraj döndürüyorlarmış. Birden kar-gılarına canavar gibi bir buldözer çıkmış. Şoför afallamış. "Sağa kur dedim" diyor ast-subay. "Sağa kurdiysa da..." Papasan yüksek sesle Korce birşeyler mırıldandı. Mustafa sigara istiyor sandı, paketi uzattı. Papasan elimdeki ye'pazeyi gösteriyor, "Bebison! Be-bison!" diyor. Birşey anlamadık. Doğru-lu, yanına geldi, elimden yelpazeyi aldı, çu-cuğun yüzünü yelpazeledi. Çocuk rahatsız ol-du, belli belirsiz gözlerini kırptı. Bu sefer ben yelpazelendim. Çocuğun yüzünde rahatlığa benzer, gülmeye benzer bir küçük aydınlığı parlayıp kaybolduğunu gördük. Demin biz konuşurken, o, yelpazeden çıkan rüzgârın çocu-ğuna rahatsız ettiğini görmüş meğrese. Serom tesirini göstermiş, çocuğun gözünü açmıştı. Biraz rahatladı. Astsubay nazım yoldadı.

"— İyi." dedi. Derece koydu. Seromon iğ-nesini çıkardı. Kadın kalktı, yanımıza geldi. Bir çocuğa, bir bize baktı. Sonra, sakın, ırkı-na yararır bir yumuşaklıkla, elimden yelpa-zeyi aldı, hafiften, bir ninni ritmiyle, çocuğu

Bir zamandır, yazarların 'samimi günlükle-rinin', "mekteplasmaların" bol bol yayın-lanması, eski, gözümüz ama her zaman çek-ki bir meseleyi, sanatçının kendi kendini an-latması meselesini gene günün meselesi hal-le getirdi.

Yazar, bilinçli olarak kendini ortaya koy-mak istemekle, açıklığa gereğinden fazla güzel bir pay vererek kendini anırlandırmak-tan öteye geçemiyor. "Biz gerçeği yazının duruluğuna, sürekliliğine feda ediyoruz", di-yor Gide. Yazar, bize uygun, ahenkli bir re-sim sunmak istediğiyle, kendi portresini öyle mantıklı bir şekilde işler, ayarlar, bileştirir ki tablosu samimilik diye, samimilik yerine, incelenmiş bir güzellik, bir incelik sunar bi-ze. Bu kadar sözde - samimilik bir seraptan başka birşey değildir aslında. Samimi yanı-sma, en karantik olduğu için en derin yanı-sma, bize eserin uzattığı aynadır, romancının, kendi benliğini açıkça görmeye çalışmaktan çok kendini karantik tanırlarına bırakarak bi-linçaltından kişilerine yansıttığı bulanık, kır-ık paritilardır.

Biografinin "defterlerde", "itiraflarda" be-liren somut ayrıntılar edebiyata değil, ede-biyat tarihine bağlıdır. Açıklayıcı, öğret-men, konferansçı ilgilendirirler. Ama Sha-kepeare üzerinde az şey bilmemiz yazdığın-gün güzelliğini eksiltir mi? Oyuncu Stratford'un bir günlüğü olsaydı, Sonnet'leri okurken ona daha yakın mı olurduk? "Madame Bovary behin," diyor du Flaubert. Palavra olduğu meydana. Ama Flaubert dünyasını kendi ni en çok burada gösterdiği de meydana. Madame Bovary'nin dünyası, Flaubert'in bir düşünün, gerçeğin gözlemine dayandıktan sonra, ham maddeyi, esas maddeyi, gizilden gizliye ışık çizgileri geçiren bir mercik gibi, kaçınılmaz bir prizmadan geçirerek şekline değiştirmiş, bozmuş, yeniden şekillendirilmiş bir düşün maddeleşmesidir biraz. Biz nasıl düşlerimizde varsak, Flaubert de Madame Bovary'de vardır.

Düşlerimizin, psikanalizde açığa çıktıkları halde, bize karantik kaldıkları olur. Sanat eseri için de durum aynıdır, çoğu zaman onu anlamak, yazarından çok inceleyici için ko-lay olur. Gide, "Bana eserimi açıklamalarım beklıyorum," demişti.

Yazarın, eserini ayrı birşey gibi yargı-lamak için ondan kopmaya gücü olmadığı dü-şünüldürse, pek doğru bir söz bu. Yazar, ne

yelpazelemeye başladı.

"— Ağlıyor," dedi Mustafa. Baktım, yaş vardı gözlerinde. Sırtım ürperdi, rahatsız ol-dum. Daha fazla duramıyacağımı anlamış-tım orada. Zaten vakit geçmiş, gece yarısını bulmuştu. Astsubay penişilin hazırlıyordu. Biz kalktık, astsubaya:

"— Gidiyoruz, sen daha kalacak mısın?" dedik.

"— İğneyi yapayım, ben de gideceğim." dedi.

Ortaya birer "Sayanara" çektik, kapıya doğru yürüldük. Papasan ayağa kalkmak, bi-zi uğurlamak istediye de, uyuşan dizlerini toparlamadı, tekrar oturduğu yere çöktü, işladı. Kadın sadece başını çevirip baktı, o kadar. Dışarda gök yıldızlı, hava serindi. Bin-lerce kurbağa pırnc tarlalarının batığında viyaklıyordu.

Hendeklerin kenarından cadırlara doğru yürüdük.

Aklımızdaki ilk şey, ertesi gün astsubay-dan çocuğu sormak, hattâ tekrar gidip çu-cuğu görmektir. Fakat araya, hiç hesapta olma-yan bir sürü elay girdi. Biz çocuğu da, ka-

yapmak niyetini güttüğünü, yönetici fikirle-rini, konularını, tekniğini, değişimi bir bağla-sından daha iyi söyleyebilir, inceden incoye gözümleyebilir. Ama eser, bittikten sonra, ba-sit bir toplam değildir. Bir doğustur, yani bir üst-üste konuştan değil, bir öğeler bileş-iminden meydana gelmiş, kendi başına buy-ruk bir varlıktır. Bu yeni bedenini kendi malı olan bir varlığı vardır, kanunları, imkânları, kendisini meydana getiren öğelerin imkânları ve kanunlarıyla açıklanamaz. Chesterton, "Her yaratış bir ayrıdır," demiş. Ayrış tamamlandıktan sonra, sanatçı eserinin men-zilini ne kısımlar, ne de ona yön verebilir. Es-er, başkalarının yardımıyla, onun kaçı güç-lerinin izini bulmaya çalışabilir.

Başkalarının yardımıyla. Bu da eleştirme-nin görevi meselesini ortaya koyar. Eleştir-me-nin yaptığı için, yazar üzerinde halkı ay-dınlatmaktan çok, kendi kendisi üzerinde ya-zarı aydınlatmak olup olmadığı düşünülebilir. Bu düşünceyi ilerlere götürdüğü mü, getirilen kavramın anlamlı genişlemelere ne kadar el-verdiği olduğu anlaşılır. Her okuyucu, eser karşısındaki tepkilerini yazara bildirseydi, e-leştirmen olurdu, ahenk için orta bir değer yarısını dağıtmadığı ölçüde aydınlatıcı bir eleştirmen. En iyi eleştirmen, yalnız kendisi için konuşan, ama kendi kendine konuşma-dından sanatçıya da haberdar eden, dostan ha-reket ettiği için, merkezi bir olmadığı için, en ender düzenlerin gizli titreşimleri ortaya çıkarmaya daha elverişli olduğu için çok de-rinlere inebilecek bir doğurtma yöntemine ul-aşan kimsede olurdu. Onun yaratacağı yanığı dinlemek yazarı ancak zenginleştirirdi.

Yazar için bir yankım varlığını aramak şarttır sanıyorum. Yaratış sırasında değil, önce, bir de sonra. Sanatçı kendi haline bi-rakılınca, kişilerin kendisine için öğulla-rymış gibi bir duygu verdikleri, bununla birlikte niçin ısrarı bakışlarından kaçıkla-rını anlamaya çalışmakla, değerli bir güç kay-beder. Zümre, toplama, atölye, ihtiyacı bun-dan ileri geliyor. Hepsini aynı nitelikte değil-dir. İşlerinin büyüklüğü ve muammasyıla alt-üst olan, sahici yaratıcının derin gerçeklerine cevap veren birkaç kişiye karşılık, kaç tane-si ilk yelde parçalanıverecek kırıl kuruntu yığırları olmaktadır öteye geçemez. Olsun. Sa-hici sanatçılar için şart olan bağıntı etkisini sağlamakla faydalı bir iş görmüş olacaktır.

(Çeviren: T. Y.)

dim da unuttuk gitti. Sonra başka kadımlar geldi tel örgülerinin kenarına; onlarla yat-tık, nöbet bekledik, sarhoş olduk, etkılan-dık; pırnc tarlalarının yeşile, yeşilden sarı-ya, sarıdan tekrar yeşile dönmelerini bekledik, durduk.

Bir gün eşya toparlarımız topladık, ciple-re, cemselere dolduk. Gidiyorduk. Bu, her ayrılsı gibi hazinedir. Yol boyunca kadın, er-kek, çocuk, çocuk çizilmiş, el sallıyor, ağı-yor, "Türke, çok yaşaaa!..", "Güle-güle" di-yorlardı.

Bu topraklar üzerinde çok şeyimiz birak-mıştık, üzgündük. Fakat asıl toprağımız, u-zaktaydı, gitmemiz lazımdı.

Yol tıkanmış olmalı ki, konvoy yavaşladı, durdu. Çipin arkahına yaslanmış, etrafımdaki kalabalığa bakıyordum. Birden göz göze geldik. Çocuğu, kucakında, sıhhatli, diri bir hayatıyla kırıyordu, minik avuçlarıyla ha-vayı yumrukluyordu. El salladım, "— Saya-nara" dedim. Tertemiz güldü. Sonra birden, fırlayarak çipin yanına kadar geldi, çipin iç-ne birşey fırlattı. Döndüm, aldım. Bu bizim malım yelpazeydi.